

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Cetatea orbilor.

Sibiu, 3 Octombrie n.

Un articol frumos din cale afară a apărut într'un număr mai recent al marelui ziar vienez „Neue Freie Presse”. Eră scris de ilustrata scriitoare Carmen Sylva, înțeleapta și milostiva Regină a României, Elisaveta.

N'a fost articol de ziar, ci mai mult un capitol din istoria culturală contemporană a Românilor, o pagină de aur din viața laborioasă a Reginei Elisaveta, a nemuritoarei scriitoare Carmen Sylva, care pe lângă alte multe ocupațiuni s'a făcut și protectoara orbilor din regatul român, pe cari a început să-i adune la un loc, spre a forma o colonie a orbilor, o cetate a orbilor, — cum zice Maiestatea Sa.

Are până acum vre-o douăzeci și mai bine de orbi adăpostiți în institutul botezat tot de Carmen Sylva „Vatra luminoasă”, care are destinația să devină cu timpul o colonie mare de orbi, o adevărată cetate a orbilor, în care vor avea să fie așezați și provăzuți cu toate cele de lipsă toți orbii din regatul român, cam 20,000 la număr, împreună cu familiile lor.

— „Organizarea va fi absolut socialistă, — spunea Carmen Sylva în una din zilele trecute către reprezentanții presei, cu ocazia vizitei ce o făcuse la instituția „Vatra luminoasă”. — Fiecare orb va avea o odaie în care va fi stăpân, cu nevasta și copiii săi, iar bucătăria va fi comună, pentru a nevestele să poată ajuta la munca soților. Munca va fi retribuită în mod fix și lunar, iar excedentele vor servi la îmbunătățirea reclamată de instituție.”

Va să zică, nu e vorba de o instituție de binefacere, în care orbii să trăiască din mila altora, ci de susținerea orbilor din munca lor proprie. În articolul din „Neue Freie Presse” Carmen Sylva istorisește

cum a aflat izvorul din care să se poată face lucrul acesta, să poată fi vindecate năcazurile orbilor, nu numai din regatul român, ci de pretutindenea din lume.

Cu ajutorul unui culegător-tipograf, Todorescu, orb și el, a perfecționat mașina americană, cu care puteau orbii să învețe scrisul și cetitul, însă foarte cu anevoie, întru atâta, că acum e curată jucărie manauarea mașinei.

Carmen Sylva e încântată de invenția aceasta a lui Todorescu, de mașina cu care fiecare orb e pus în situația de a putea tipări la zi câte 5000 foi, fără a obosi (cu mașina veche americană abia putea lucra orbul de bună construcție corporală trei ore la zi), și astfel în viitor orbii vor avea tot atâtea cărți, ca și ceice văd. „Vom ajunge faptul, — scrie Carmen Sylva, — pentru care mă străduiesc, să avem în viața orbilor de înaltă cultură, în jurul cărora se va grămădi lumea pentru a învăța dela dânsii.”

Mașina aceasta nouă a fost patentată în toate țările și s'a dispus să fie construită din partea unei fabrici mari, pentru a putea fi pusă în vânzare pentru un preț cât se poate de mic, cam 400 coroane, pentru ca să treacă (mașina americană costă 3000 lei). Din preț ce se va încasa din vinderea acestei mașine vrea apoi Carmen Sylva să lărgască și provadă cu cele de lipsă „Vatra luminoasă”, așa ca toți orbii din România să fie aci adăpostiți, pentru a trăi din munca lor, ei și familiile lor.

Și e atât de fericită Carmen Sylva când se gândește la succesul ce și-l promite dela frumoasa și umanitara acțiune, fiindcă razele de mângăiere pentru lumea orbilor vin din țara ei!

„E o fericire negrăit de mare de a putea servi o lume întreagă din colțul nostru mic și umil, care de mult eră cu desăvârșire necunoscut!... Oamenii abia mai știau

că România a fost zăgazul de care s'a lovit valul turcesc, că vreme de veacuri a fost aci o cetate a creștinismului, și că lupte aprige au nimicit valul pătrunzător!... Și acum, are să pornească de aici lumină în lumea întreagă, și țara are să devină cunoscută, pentru că de aici va fi comandată mașina orbilor! Urările de binecuvântare, cari vor cădea ca roua caldă, nici nu sunt de socotit, iar orbii din lumea întreagă vor simți că o lume nouă li-se deschide.” Așa scrie Carmen Sylva în articolul amintit.

Trebue să se înduioșeze fiecare om cu sentimente curate, când vede atâta îngrijire dată unor nefericiți din partea unei Regine, care din palat se coboară în coliba orbului, pentru a-l face să vadă și el lumina minții, prin învățătură. Și se va înduioșa mai ales, pentru că o Regină trebue să dea și această pildă bună, de a se purta de grija celor nenorociți, celor orbiți, de cari și până acuma puteau să se îngrijască ceilalți, mai mici, și cu misiunea de a îngriji de orbi. Fie deci, ca pilda bună să prindă, și toți cei chemați să se pună pe lucru, pentru a da lumină minții tuturor celor orbi. Pentru că mai sunt și alți mulți orbi între noi. Orbi mai ales de aceia, cari văd cu ochii, dar nu văd cu sufletul, pentru că inima lor e învălătată în negură deasă. Pe aceștia încă să-i facem să vadă, pe aceștia încă să-i scoatem din întunec, arătându-le calea adevărului și a dreptății, și atunci Carmen Sylva va fi și mai fericită, pentru că va vedea că am înțeles-o.

Căci dorința ei e, ca toți orbii să fie îngrijiți!

Dar fie că lumea o va înțelege, ori nu o va înțelege pe Carmen Sylva, aceasta nouă binefacere a ei, adusă orbilor de pretutindenea, e un nou monument neperitor, pe care și-l ridicat singură în viață, înțeleapta și milostiva Regină a României, Elisaveta!

Congresul asociațiunii române pentru înaintarea și răspândirea științelor.

Joi, săptămâna trecută, s'au început într'o sală a universității din București ședințele congresului asociațiunii române pentru înaintarea și răspândirea științelor.

Congresul s'a împărțit în secțiuni, și pe secțiuni s'au ținut ședințele. Prima secțiune a fost cea bisericească, și aceasta a ținut întâiu ședință, pentru a discuta despre biserică și cult.

Ședința s'a deschis la orele 8 și jumătate dimineața. S'a făcut întâiu constituirea. Președinte a fost ales P. S. Sa Atanasie Mironescu, episcopul din Rîmnic, vicepreședinte preotul Nazarie, profesor universitar, iar notar arhidiaconul Visarion Puiu.

Președintele mulțumind pentru alegere aduce laude dlui Dr. Istrati, președintele congresului, înșirându-i pe larg meritele, și apoi dă sfaturi preoților cum să se cultive și cum să-și facă în mod conștient serviciul, pentru ca să se facă demni de misiunea lor frumoasă. Dă în urmă cuvântul P. S. Sale episcopului Pimen al Dunării de jos, care rostește o vorbire mai lungă. Pune întrebarea, dacă au preoții rol într'un congres pentru răspândirea științelor? Fac preoții știință? Lucră și ei la propășirea neamului românesc? Răspunde cu da, pentru că progresul se face în multe direcțiuni și e de multe feluri. Progresul real e însă numai acela pe care îl face geniul. Vorbește apoi despre religie, ca despre fondul, despre geniul care dă naștere progresului. Constată că Românii stau rău sub raportul moral religios. Poporul român s'a înstrăinat de obiceiurile bune strămoșești. Înșiră mijloacele de îndreptare. Serviciile bisericesti să fie făcute în mod priceput și cu sinceritate. Să se spună poporului în biserică și aceea ce e necesar pentru viața de toate zilele. Țăranul să fie deprins cu scutul adevărat al vieții economice și sociale.

Vorbirea înaltului prelat a fost ascultată cu mare atențiune și a făcut impresiune bună asupra publicului ascultător. Președintele comunică apoi că s'a a-

FOIȘOARĂ.

Un nou abecedar.*)

De câțiva ani încoace s'au putut vedea în mai multe părți încercări de a da începătorilor de școală cea mai bună carte, cel mai bun abecedar, care să corăspundă tuturor condițiilor pedagogice.

Abecedarul lui Popescu, conceput fără îndoială după idei pedagogice foarte înaintate, începea a se dovedi tot mai mult nepotrivit întru toate cu progresele timpului; o îndreptare radicală a lui eră neapărat de lipsă. Lipsurile lui, îndatăce erau cunoscute nu mai puteau fi tolerate. Când a sosit plinirea vremii, un bun cunoscător și apreciator al lui Popescu, dl Dr. P. Șpan surprinde lumea școlară cu „Noul abecedar” scos la lumină înainte cu doi ani. Intre aceste două abecedare sunt deosebiri fundamentale, deosebiri cari nu

*) Abecedar pentru anul prim de școală, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor la școala „Andreian”, Dumitru Lăpădat, director școlar și Iuliu Crișan, învățător în Săliște. Sibiu. Tiparul tipografiei arhiepiscopale, 1906.

pe puțini dascăli i-a dus într'o adevărată stare de confuzie făcându-le pentru un timp imposibilă o orientare deplină. Noul abecedar a dat alocurea, pe lângă o stăruință mare, adevărate roade. Alocurea el a fost întimpinat cu răceală. Trebuie să se spună, că el n'a făcut epocă după cum s'ar fi dorit. Și iată acum dintr'alt loc, dela alți cunoscători ai firei copiilor, un nou abecedar, care reclamă îndelung răbdătoarea atențiune a dascălului nostru dela țeară.

Iată în puține cuvinte, ce e noul abecedar, și de ce fel de idei, fără îndoială, cât se poate de corect se conduce.

Abecedarul are trei părți, potrivit celor trei studii, în cari trebue să se împartă instrucția în anul prim școlar. Întâiu copilul va trebui să se deprindă cu desemnarea anumitor semne, cari să-l pregătească pentru scrierea literelor. Pentru aceasta avem pagina primă a abecedarului. Aceste semne se găsesc și la Popescu, și încă pe trei pagini. Totuși în această singură pagină se cuprinde mai mult decât în cele 3 ale lui Popescu. În abecedarul acestui din urmă sunt numai linii: orizontale, verticale, piezișe s'au curbe, așe-

zate în diferite chipuri. Evident, lucruri din cale afară de abstracte. Cum poate să înțeleagă un copil de 6—7 ani ce e linia? Lui îi trebuiesc lucruri cunoscute lui. Noul abecedar dă în locul liniilor diferite obiecte din casă, cunoscute copilului. În aceste lucruri, desemnate cu linii drepte sau curbe se află toate elementele pregătitoare pentru scriere.

Partea a II-a când copilul ajunge la scris și la cetit. S'au luat cuvinte normale, cari sunt recunoscute astăzi în întreaga lume pedagogică ca cele mai potrivite pentru învățarea scris-cetitului. S'a luat mai întâiu un cuvânt scurt și simplu: oi. La Popescu e ac, la dnul Șpan: mama. Ac constă din două sunete a și c dintre cari cel din urmă se exprimă foarte greu, și se poate întui copiilor iarăși numai după mari greutate. Mai e apoi și consoană, o altă greutate.

Mama dlui Șpan, deși compus din două silabe identice, e un cuvânt prea lung pentru a putea fi dat copiilor dintru început, și mai e și consoana m, care se repetă de două ori și care atât ca son cât și ca semn, ca literă, nu e de loc dintre cele mai ușoare. Cele trei picioare

ale literei, cari sunt și multe și diferite, sunt a se întui, de sigur mai târziu. O și i, din oi, sunt cele mai simple sunuri și vocale fiind ambele, copilul și-le poate însuși pe o cale cât se poate mai ușoară.

Felul, după care se propune fiecare literă, fiecare son, e cel dictat de treptele formale, întrucât ele pot fi aplicate la poporul nostru: Întâiu e cuvântul întreg scris, urmează ruperea lui în elementele lui constitutive, pentru a putea fi înțelese și în parte — și apoi urmează din nou cuvântul întreg, închegarea laolaltă a elementelor constitutive. Și în fine formarea altor cuvinte din aceleași elemente. La fiecare literă care urmează, intuiția se face arătându-se cum se scrie cuvântul pe linii, ca în caietul liniat, pentru ca copilul dela început să se obișnuiască atât cu mărirea diferitelor litere cât și cu caligrafia. Literile tipărite se dau numai pe a doua jumătate a paginei, așa că copilul învață deodată și litera scrisă și pe cea tipărită.¹⁾

La dl Șpan se dau întâiu literile tipărite pe 4 pagini, apoi urmează singure literile scrise. Ceeace trebue amintit

¹⁾ Litera x s'a uitat.

flat un antimis vechiu de pe vremea lui Matei Basarab. Vorbește despre arta religioasă, despre broderii, și face istoricul antimisului, stabilind cu documente vechimea lui. Face comparație între viața lui Matei Basarab și a Regelui Carol, din punct de vedere istoric, economic, etc.

Cu aceasta ședința primă s'a terminat la orele 12 din zi.

La orele 2 d. a. ședința a doua. Președintele preotului Nazarie. Episcopul Dunării de jos face propunerea pentru sistematizarea catedrelor de religie la toate școlile. Propunerea se primește.

Preotul Neagoe vorbește apoi despre moralizarea poporului dela țară și insistă pentru respectarea repausului de Duminică, dar repausul să fie complet, ziua întreagă să fie închise crămele.

Preotul Țincoea vorbește despre activitatea extrapastorală a preotului. Spune, că preotul trebuie să fie promovatorul ori cărei acțiuni mari din viața țărânului, să fie povătuitorul lui întru toate. Preotul să caute deci să se afirme ca conducător al țărânului.

Preotul Predeanu vorbește despre criza religioasă a tinerimei de astăzi, analizând cauzele ei. Cere educație mai bună pe seama tinerimei.

Arhiepiscopul Calist Botoșăneanu crede, că scăderea sentimentului religios la popor este a se atribui în mare parte preotului, care nu caută să străbată în sufletul poporului și să se jertfească pentru el.

Mai vorbește preotul Pavel Constantinescu despre sentimentul milei față de aproapele nostru, iar Const. Popovici-Contă despre modul cum s'ar putea ridica soarele credinței la poporul dela țară, și preotul Alex. Popescu despre mijloacele de perfecționare ale poporului român.

La orele 6 se ridică ședința a doua.

Ședința s'a ținut Vineri la orele 2 d. a. Președintele preotului Nazarie, vorbește preotul Ilie Teodorescu despre lupta ce se dă în contra creștinismului pe toate căile, preotul Gibescu despre progresele din cei 40 de ani din urmă pe terenul bisericesc, iar arhidiaconul Visarion Puiu despre mănăstiri și viața călugărilor.

Preotul Constantinescu-Lucaci constată, că până acum s'au spus lucruri și bune și rele despre preoți, mai ales însă rele. E de părerea, că la viitoarele congrese să se trateze numai chestiile care pun în evidență activitatea serioasă a preotului.

Arhiepiscopul Calist Botoșăneanu e de părerea, că un viitor congres va fi un congres religios.

Ședința s'a încheiat la orele 6 seara.

Ultima ședință s'a ținut Sâmbătă după amiază. Președintele Arhiepiscopul Calist Botoșăneanu. Vorbește preotul Ionescu, despre chemarea preotului, apoi preoții Neagulescu și Poetan, și în urmă preotul Teodoreanu despre biserică și cult.

La orele 7 ședința s'a încheiat.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească în tractul Deșului.

Gherla, 20 Septembrie n. (Fine).

După acestea protopresbiterul raportează, că mulți preoți n'au satisfăcut încă concluzelor conferențelor de până acum și ordinelor konzistoriale referitoare la așternerea rapoartelor despre activitatea lor preoțească în parohiile și filiile lor, despre modalitatea și rezultatul cum au aplicat învățăturile câștigate în conferențele preoțești, despre purtarea condicelor istorice, despre scrierea monografiilor parohiale, despre înființarea de însoțiri și reuniuni pentru ridicarea bunăstării morale, intelectuale și materiale a poporului, despre purtarea conspectelor cu privire la materialul despre care au predicat poporului în Dumineci și sărbători, despre ținerea vecerniei, priveghierilor și a liturghiei înainte sfinite la timpul prescrist, despre așternerea cataloagelor despre cărțile aflătoare în biserică și în bibliotecile parohiale și despre înființarea de fonduri pentru acoperirea trebuințelor bisericești și școlare, etc.

Apoi s'a citit rezoluțiunea konzistorială referitoare la activitatea conferenței din anul trecut prin care s'au aprobat toate concluzile luate atunci și se demandă, ca concluzile mai însemnate să se aștearnă și în extras protocolar pe lângă raport separat, preoții să execute fără amânare concluzile luate până acum și să împlinească cele impuse prin circulariul normativ Nr. 2142—1903, într-o conferență să nu se pertracteze decât numai un obiect, pentru ca acela să se poată desbăte temeinic membrii conferenței să-și întocmească lucrurile de acasă așa, ca la conferențe să poată asista cu toată liniștea de la început până la sfârșit și să se controleze unii pe alții în purtarea lor, și să se îndrepteze și ajute unii pe alții în agendele lor preoțești în caz de lipsă, iar la adunării să se prezinte îmbrăcați în reverenți.

Tot așa s'au citit apoi alte două ordine konzistoriale, prin cari între multe altele — repetate și până acum — li se impune preoților din nou a înființa fonduri parohiale, în scopul cărui protopresbiterul li-se oferă a le da toată mâna de ajutor la compunerea de statute, de cari avem deja compuse vre-o 10 modele pentru diferite trebuințe culturale, morale și materiale; apoi li-se demandă a-și împlini punctuos agendele scripturistice conform planului cronologic împărțit deja preoților și actele fără termen fix să li rezolveze cel puțin în termen de 8 zile dela primirea lor; cei neglijenți vor fi tratați în proces disciplinar și vor putea fi pedepsiți cu pierderea venitelor parohiale și a întregirii acelor venituri dela stat chiar pe mai mulți ani.

cari se învățau foarte cu greu. Imi aduc aminte cum am învățat eu din abecedarul lui Popescu literile mari. A fost o adevărată minune, o taină. Nici azi nu știu bine cum mi-am însușit acele litere mari pe cari nu le știam cum se cade nici în clasa a doua. În abecedarul cel nou asupra fiecărei litere mari se insistă îndeosebi cu exemple, dându-se diferite propoziții, în cari obvine pe lângă respectiva literă mare și cea mică, pentru a se putea face deosebirea necesară în amândouă. Aceste exemple, unele serioase, altele distractive, sunt când în proză, când în poezie potrivită priceperii și minții copiilor mici. Până și caracterele sunt variate: dela cele mai mari treptat-treptat către cele mai mici.¹⁾

¹⁾ Trebuie făcute și următoarele observări: Prea des se întrebuințează cuvântul *na*, na nu, ori na un ac etc. Pe lângă, că e un ardelism de rău gust, mai e și un cuvânt în care nu e nici o frumusețe. Tot astfel cuvântul *ni*: ni un sac. Ni e prescurtarea lui uită-te, sau uite. Nu-i permis mai departe a forma din i și o un cuvânt io, în loc de eu. Copilului îi rămâne foarte ușor cuvântul io în minte și nu i-l mai poți scoate cu nimic de acolo, după ce a intrat odată.

Tot astfel se confundă aproape consequent *să* cu *se*. Ici coala se întrebuințează cuvinte prea depărtate de cercul de pricepere al copiilor. D. e.

Mai adâncă impresiune a făcut însă asupra membrilor conferenței avizul Ex. Sale I. P. S. domnului arhiepiscop și metropolit Ioan, că ministrul de culte a aprobat statutele sectei Baptilor; deci preoțimea să predice mereu și să tracteze bine cu poporul, pentru că acela să nu se înstrăineze de către biserică și pe cât se poate să nu întârzie a înființa fonduri pentru ușurarea sarcinilor lui, îndemnând la ocazii bine venite pe poporeni cu stare mai bună și mai cu seamă pe cei fără de prunci să-și eternizeze numele prin donațiuni și testări pe seama bisericești, premergând înșiși preoții cu exemplul bun, după cum pretinde aceasta și recunoștința față de biserică și față de popor și după cum fac aceasta și preoții altor confesiuni.

Conferența a luat la cunoștință cu multă îngrijire avizul acesta și pentru delaturarea încălțării a odului ce vine dela popor asupra preotului pentru încasarea diferitelor taxe bisericești, roagă pe P. V. Konzistor arhidiecezan, ca ordinele konzistoriale și protopresbiterale pentru încasarea acelor să fie adresate direct la persoana epitropilor și nu la adresa preoților, păstrându-se însă actele după comunicare epitropilor și de aci înainte la arhivul parohial.

Starea bibliotecii protopresbiterale la finea anului 1905 a fost: 47 opuri în 49 exemplare în valoare de 198 cor. 20 fil., și în bani 79 cor. 44 fil.; taxe restante sunt 100 cor. Budgetul pe anul 1907 s'a aprobat, cel din 1906 a fost aprobat în conferența din anul trecut. Bibliotecarul s'a dat absolut cu îndrumarea, ca taxele restante să le încaseze fără amănare.

A urmat apoi comunicarea alor o mulțime de ordine konzistoriale, protopresbiterale etc., prin cari între altele s'au recomandat spre procurare Viețile sfinților publicate în „Tel. Rom.“, de protopresb. Sim. Popescu din București și scoase în broșuri mici, apoi Iconografia, de Dr. Miron E. Cristea și s'a oprit folosirea în școlile noastre a opului: Religionea pentru școl. pop., de I. Berescu și N. Aron, ca nesupusă censurei bisericești spre aprobare.

În firul acestor comunicări prezidentul a constatat și aceea, că presbiterul Gavril Hango, spiritual la penitențiarul din Gherla a compus *Monografia parohiei noastre greco-orientale române din Magoagea, amplificată cu monografia comunei, cu istoria familiilor nobile române de acolo, cu istoria haiducului Pinte Viteazul de naștere de acolo, cu mapa comunei și a hotarului și cu un olaus de documente*, un volum manuscris în folio ordinar de peste 1000 pagini, pe care autorul de naștere din Magoagea, a și arătat-o conferenței prezente. Conferența a luat la cunoștință scrierea aceasta, exprimându-i laudă autorului, iar ma-

nuscriptul i-s'a restituit fiind proprietatea dănsului.

După acestea conferența a exprimat mulțumită protocolar Ex. Sale I. P. S. D. arhiep. și metropolit Ioan Meșianu și P. O. D. protopresbiter tractual Teodor Hermann pentru introducerea conferențelor preoțești atât de salutare și respective pentru conducerea lor atât de înțeleaptă.

Referitor la conferența viitoare s'a decis:

Conferența proximă se va ține în Corneni, la serviciul divin va predica par. T. Cotușiu, iar la caz de împedecare par. G. Lărgăan, despre obiectul ce i-l va comunica de timpuriu par. local Vas. Andreiu, șeful tractual va raporta despre executarea concluzelor conferențelor de până acum din partea preoțimii, se va pertracta tema: *Iudatoriile preotului față de școala confesională a cărei director este, și cauzele, cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul școlar*, dată de P. V. Konzistoriu arhid. și predată spre lucrare parohului Ioan Cotușiu, designând spre cenzurarea prealabilă a operatului pe par. G. Lărgăan și Aug. Bodea, presb. G. Hango, își va ceta de va fi timp, disertațiunea despre *Pregătirea pruncilor la prima mărturisire și cuminicare*, rămasă în lipsa de timp din conferența aceasta, vor examina rațiunile bibliotecii protopresbiterale de pe anul 1906 și se va satori programul pentru conferența viitoare.

Cu acestea fiind exhaustat programul conferenței, protopresbiterul a încheiat ședința la 3 oare p. m., atrăgând din nou atențiunea preoțimii la faptul, că învățăturile ce și-le câștigă și hotărârile, ce le ia, numai atunci îi vor fi atât ei, cât și poporului de folos, dacă acelor va și urma, împlinindu-și datorințele cu scumpătate și fiind însuși model de pietate și fapte creștinești în cinstea poporului.

După conferență preoții iar s'au adunat la masa ospitală a parohului local, bine provăzută și cu gust aranjată, unde între cuvântări de masă și convorbiri instructive și-au petrecut până către sară, când s'au depărtat ducând cu sine cele mai bune speranțe pentru viitor.

G. H.

Dela comitat.

Adunarea generală ordinară din toamnă a comitetului municipal al comitatului Sibiu s'a ținut Luni în 1 Octombrie a. c. Ședința a prezidat-o dl comite suprem Thalmann.

Dintre membrii români ai congregațiunii erau prezenți domni: Nicolau Ivan, Dr. Liviu Leményi, prof. D. Comșa, Vic. Tordășianu, Ioan Baptist Boiu din Sibiu, Dr. Ioan Strois, (Săliște), Ioan Manta, (Gurărâului), Valeriu Florian, (Racovița) și Ioan Cloaje (Boița).

La ordinea zilei 150 obiecte. Mai întâi s'au votat mai multe aruncări pentru dotarea fondului economic, pentru fon-

după cel mai nou program și cuprind în proză și în poezie cunoștință, atât din religie, cât și din geografie, economie și alte domenii. În abecedarul dnlui Șpan sunt numai povești.

Din întreg abecedarul și acolo unde se intuiază literile nu lipsesc nici ilustrațiile, pe cari dl Șpan le-a eliminat din abecedarul dsale, afară de partea a II-a, unde sunt poveștile.

Învățătorii noștri, cari cunosc greutatea instrucției în clasa I., vor putea să înțeleagă și din aceste puține rânduri, dacă acest abecedar nou e un progres față de cele de până acum și dacă el merită o atenție mai mare decât acestea.

La tot cazul, încercări de a se pune după acesta se pot face. Credința celui ce scrie aceste rânduri e că silințele puse pentru introducerea acestui abecedar în școală nu vor rămâne nerăspătite. Autorii acestui abecedar sunt dascăli probați și ce au făcut trebuie privit ca un rod nu numai al ostenelelor lor, ci mai mult al experienței și priceperii lor.

e, că se dau mai multe exemple la fiecare literă, așa că copilul e nevoit să cetească mai multe cuvinte alcătuite din anumite litere, până ce își însușește perfect fiecare literă și o știe deosebi una de alta. Și se dau cuvinte înrudite sau cari laolaltă dau un înțeles. Lipsă de astfel de propoziții eră în abecedarele de până aci o mare pedecă, pentru că copilul e osândit adeseori să cetească fără ca să rămână cu ceva. D. e. în abecedarul dlui Șpan (pg. 29): Mama și fata, Mama și tata, Mama și apa, Lacrămile și mărgăritarele, Mama și baba, Baba și cărja etc. Copilul trebuie să-și cugete ceva când cetește. Dar pentru asta trebuie ca ceea ce cetește să aibă înțeles. Și dacă se poate, un înțeles ușor, care să-i procure cetitorului distracție după chinul depus pentru a descifra slova după slova. Aceasta se găsește foarte des în abecedarul de care e vorba.

Când se trece dela literile mici la cele mari — pentru copii acesta e un pod ca acela care în matematică duce la teorema lui Pitagora, *pons asinorum*, — se face și aici o îmbunătățire față de abecedarele de până aci, cari luau lucrul prea la repezeală. Cele 22 de litere mari s'au scriau toate pe o singură pagină, de pe

Partea a III-a cuprinde piese de cetit. Popescu are două părți din abecedarul său cu piese de cetit. În cea dintâi (a III-a) sunt ziceri scurte, cari nu stau în nici o legătură una cu alta. O greșală. În a doua sunt nu mai puțin de 60 de piese, aproape toate de o seriozitate prea mare pentru copii de clasa I. La dnl Șpan pe 32 de pagini sunt abia 6 povești, dintre cari nici una nu e destul de scurtă. Unele din ele d. e. Mama și fetița, sunt imposibile de înțeles pentru copiii de 6 ani. Poveștile prea lungi îi plictisesc pe copii și-i fac impacienți. În abecedarul de care e vorba în aceste rânduri pe 24 pagini sunt mai multe piese de cetit. În ele e vorba de casă, grădină, școală și biserică, cu tot ce se poate aduce în legătură cu acestea. Piese sunt într'un stil nu numai ușor, dar și viu, sălătreț și distractiv. Ele sunt întocmite

Na un *fes* sau: dorm pe *puf*. Sărăcii, n'au de unde și ei puf. Apoi se scrie: *sunt*. După nici o ortografie întrebuințată astăzi nu se mai scrie astfel. Sau *sânt*, după a Academiei, sau *sint* după cea pur fonetică. Apoi persoana a treia singulară dela a lucra nu e *lucra*, ci *lucrează* (pag. 29). Duzi în loc de frăgari, iarăși n'avem de ce pune în cărțile noastre de aici (pg. 30). Și iarăși, nui în loc de nu-i (pg. 8) nu se poate nici decum. La pg. 53 în loc de: și îi tot zicea, trebuie și-i tot zicea.

dul de dispoziție etc. S'a fixat darea de drum pe 1907/8.

Rescriptul domnului ministru-prezident referitor la adresa de felicitare a congregației s'a luat „cu stimă” la cunoștință. S'au cetit mai multe ordinațiuni ministeriale.

Raportul vicecomitetului despre starea administrației s'a luat — cu unele mici observări — spre știre.

În comitetul administrativ s'au ales ca ședule domnii Karl Boch, Dr. Wilhelm Bruckner, Karl v. Hanneheim, Dr. Liviu Leményi și Dr. Karl Wolff. S'a mai ales comisiunea verificatoare, iar ca substitut al vicecomitetului pentru alegerea funcționarilor orașenești protonotarul Stefan Stroia.

Faimoasa adresă a comitatului Timiș referitoare la împedecarea agitațiunilor (?) cari obvin cu ocaziunea alegerilor deputaților dietali, după propunerea comitetului permanent s'a pus la locul cuvenit — *ad acta*! Aceeași soartă au avut: nota orașului Cluj referitoare la asigurarea constituției și nota comitatului Nyitra referitoare la agitațiunile presei slovace. Alt comitat Borsod, cere împărțirea în două a institutului geografic ces. și reg. din Viena. Într'adevăr, că mult năceaz mai au bieții patrioți...

Dintre concluziile ulterioare amintesc cel referitor la canalizarea orașului Sibiu.

În fine s'au pertractat un mare număr de petițiuni și rațiociniile comunelor din comitat.

B.

Din Sighișoara.

— 28 Septembrie n.

De sfântă datorință îmi țin a atrage atențiunea publicului român asupra renumitului spital comitatens din Sighișoara (Segesvár).

Acest institut de foarte mare valoare din punct de vedere sanitar este de model aranjat în toate privințele. Patru pavilioane mari, fiecare cu câte un cat, cu chilii și saloane adiestate cu utenziile necesare într'un mod eminent adăpostează o mulțime de bolnavi chiar și din ținuturile cele mai depărtate ale Ungariei, ba și din țări străine.

În acest spital este o curățenie exemplară, bolnavul se bucură de un tratament fin și de o întreținere peste tot exemplară. Aici se execută într'un mod admirabil cu succes de către medicul-primar-director, savantul Dr. Oberth cu asistența medicului secundar Dr. Leonhardt și a medicului Dr. Kinn chiar și operațiile cele mai grele.

Sute de bolnavi deserați la intrare în acest institut de cea mai mare binefacere dobândesc însănătoșare.

În 6/19 Iuliu a. c. însumi am fost constrâns a mă supune unei operațiuni triple foarte grave, altcum îmi erau numărate orele de viață — și operația a succedat peste așteptare.

De prezent tinărul paroh Iosif Comanescu după trei ani de morb grav de stomach sleit, slăbit și exhaustat până la extrem de puterile fizice, azi după o operație foarte uezată se află vesel pe calea deplinei însănătoșeri.

Deci în interesul publicului românesc recomand acest spital celorce își caută însănătoșarea.

Dimitrie Moldovan
protopop, ca spiritualul spitalului.

Prima expoziție de copii.

aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu”.

I. Programul

primei expoziții de copii, ce se va ține la Duminecă, la 14 Octombrie n. 1906 în comuna Apoldul-român.

1. În scopul promovării stărilor igienice și a îmbunătățirii condițiilor de trai ale populației, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu”, va aranja Duminecă, la 14 Octombrie n. 1906, în comuna Apoldul-român, o expoziție de copii, împreună cu distribuie de premii în bani.

2. Expoziția se va ține în ziua amintită, începând dela 11 ore înainte de amiază și până la 2 ore d. a., când va urmă premiarea.

Expoziția se va ține în salele școalei populare.

3. La expoziție de data aceasta se primesc numai copiii locuitorilor din Apoldul-român.

4. Primirea copiilor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica de cu vreme dispozițiile luate. Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

5. Exponenții (mamele și îngrijitoarele) sunt îndatorați a purta înșiși grije de copiii expuși.

6. Se vor distribui 44 premii, în valoare de 204 cor., dăruite parte de particulari, parte de Reuniune (fondul expozițiilor). Premiile se distribuie în libele de depunere ale „Casei do păstrare din Săliște”, însoțite de câte o „casetă de ecooomizare (crutare)”, și anume:

Grupa I. Copii:

a) dela vârsta de 6—12 luni: 2 premii de câte 9 cor.,

— 2 premii de câte 6 cor.,

— 4 premii de câte 3 cor.;

b) dela 1—2 ani: 2 premii de câte 6 cor.,

— 3 premii de câte 3 cor.;

c) dela 2—4 ani: 2 premii de câte 6 cor.,

— 3 premii de câte 3 cor.;

d) dela 4—6 ani: 2 premii de câte 6 cor.,

— 2 premii de câte 3 cor.

Grupa II. Copile:

a) dela vârsta de 6—12 luni: 2 premii de câte 9 cor.,

— 2 premii de câte 6 cor.,

— 4 premii de câte 3 cor.;

b) dela 1—2 ani: 2 premii de câte 6 cor.,

— 3 premii de câte 3 cor.;

c) dela 2—4 ani: 2 premii de câte 6 cor.,

— 3 premii de câte 3 cor.;

d) dela 4—6 ani: 2 premii de câte 6 cor.,

— 2 premii de câte 3 cor.

Pe lângă premiile în bani se va împărți și câte o broșură cu conținut igienic.

II. Premiarea.

1. În scopul premierii se institue juriul constând din domnii: Dr. N. Calefar, prezident, Dr. I. Beu, secretar al juriului; membrii comitetului central al Reuniunii: P. Lucuța, I. Chirca, P. Draghitis, Dr. P. Șpan, V. Stan, Dr. I. Stroia, R. Simu, I. Popescu, Victor Tordășianu, medicii: Dr. I. Bucur, Dr. N. Comșa, Dr. I. Elekes, Dr. I. Iancu, Dr. V. Mihă, Dr. At. Moga, Dr. I. Popp, Dr. G. Prunaș și Dr. G. Săndeanu, și dnele: Valeria Dr. Beu, Ana Chirca, Maria Draghitis, Agnes Dr. Măcelar, Eufrosina Păcurar, Veturia Dr. Stroia, Adelina Tăslăuan, Eugenia Tordășianu și Agapia Vulc.

Membrii absenți se vor înlocui prin suplenți, aleși din partea celor prezenți.

2. Nu este iertat a funcționa ca juror, când vorba e de copiii rudeniilor mai de aproape.

3. Juriul ia în primire lista generală a copiilor expuși, îi examinează pe rând și apoi se consultă asupra premierii având comitetul aranjator îndatorirea să îngrijască, ca publicul și exponenții să nu înrăurească asupra hotărârilor de luat.

4. În ședința ce urmează examinării copiilor expuși, juriul se consultă din nou și se pronunță, dovedind îndreptățirea propunerilor și apoi hotărând prin majoritate absolută de voturi.

Prezidentul juriului votează întotdeauna. La caz de voturi egale, decide soarta. Asupra fiecărei premieri se votează deschilnit.

5. Exponenții de premiat se petrec în lista premiilor, care satorită, se subscrisce de prezident și secretar, cum și de 2 membri ai juriului.

6. Împărțirea premiilor se face în mod sărbătoresc la ora 2 d. a., ținându-se mai întâiu, în prezența juriului, a comitetului aranjator, exponenților și publicului întrunit conferința:

a) a medicului Dr. Ilie Iancu despre tuberculoză și despre lucrările de făcut prin comune în cauze sanitare și

b) profesorului Vasile Stan despre „Sufletul copilului”.

Exponenții premiați adevăresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica corăspunzătoare.

7. Copiii premiați se vor cântări măsură și fotografiă.

8. Secretarul juriului compune un raport special asupra expoziției și premiilor. Raportul, subscris de prezidentul și secretarul juriului se păstrează în arhiva Reuniunii și se publică prin ziare.

III. Dispoziții de premiare.

1. Scopul expoziției este mai ales a promova stările igienice și a lucra la îmbunătățirea condițiilor de trai ale populației. Drept aceea se va lua în socotină nu atât intenția vădită de a străluci cu copii anume gătiți ca exemplare de paradă, ci mai ales hărnicia și priceperea dovedită la ținerea în curățenie a locuințelor, a îmbrăcămintei, la priceperea dovedită la alimentație și celelalte, cari condiționează puterea vitală a generațiilor viitoare.

2. Copiii cu înfățișare inteligentă și vioi, cei sănătoși și fără defecte trupesti, cei bine hrăniți și ținuti în curățenie, cei cu bunăcuviință, nefricoși și prietenoși; copii orfani și din familii mai scăpătate cum și cei din familii cu copii mai numeroși, între condițiuni egale, vor fi preferiți.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde copii vrednici de premiat, premiile se pot destina pentru altă grupă mai bogată. Premiile, cari nu s'ar împărți, revin Reuniunii.

4. Acelaș exponent nu poate dobândi în aceeaș grupă decât un singur premiu. Față cu cel premiat în cutare grupă, concurenții din altă grupă au întâietate.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, ținută la Sibiu, în 19 Septembrie n. 1906.

Pantaleon Lucuța,
prezident.

Vic. Tordășianu
secretar

NOUȚĂȚI.

În cripta Capușinilor. Ziarele din Viena scriu, că Regina României a trimis domnului Lindheim, conz general român în Viena, ca răspuns la darul ce i-l-a făcut acesta în Maiu, când i-s'a trimis un album, provăzută cu subscrierile tuturor scriitorilor de valoare germani — o poezie frumoasă, scrisă de mâna ei proprie, pe pergament, și intitulată: „În cripta capușinilor.” Poezia e dedicată memoriei Împărătesei și Reginei Elisabeta, înmormântată în cripta Capușinilor, al cărei portret încă e desemnat pe pergamentul cu poezia.

Deputat congresual. În cercul electoral preoțesc al Făgărașului a fost ales Sămbăta trecut deputat la congresul național-bisericesc părintele protopresbiter al Făgărașului Nicolae Borzea.

„Academia Română”, a ținut Vineri, săptămâna trecută, prima ședință ordinară după vacanțele de vară. A fost prezidată de dl Ioan Kalinderu.

Spre lumea nouă. Am avut de nou prilejul să vedem câțiva Poinari chipeși deți era mai mare dragul, pregătindu-se pentru lungul drum spre lumea nouă, spre lumea muncitorilor, spre lumea — mașinilor și a fabricilor. Zi de zi se pot vedea adevărate cărduri de „emigranți”, prin depărtarea cărora pierdem brațe muncitoare, pierdem muncă și pierdem energie. E o priveliște tristă aceea pe care ți-o deschid din ce în ce tot mai multe sate de ale noastre, în cari abia — abia mai întâlnești câte un bărbat. — Se duc cei vrednici, și cine știe când mai vin. Se duc să câștige airea pentru a putea plăti aici birurile și dările cele mari. Și de multe ori și pentru a plăti luxul și risipa celor rămași acasă... Și de pe pământul, la care ajung străbătând oceanurile, pare că se desprinde un glas de nesfârșită jale și durere... Rămân părinți nemângăiați, copii fără părinți — și țară fără stăpân.

Constituire. Societatea de lectură a elevilor institutului pedagogic gr. cat. din Blaj și-a ținut ședința de constituire în 23 Septembrie a. c. declarându-se aleși în comitet următorii: Prezident: Toma Coșcișu, ped. a. IV. Notar: Andrein Grecu, ped. a. IV. Bibliotecar: David Roman, ped. a. IV. V. bibliotecar: Nicolau Boer, ped. a. III. Controlor: George Șuteu, ped. a. II. Arhivar: Ioan Rus, ped. a. IV.

Casar: Atanasie Botezan, ped. a. III. Comisia literară: Teodor Oțal, prezident; Alimpu Mateica Teodor V. Stoiu, din anul IV., Emanoil Muntean, Teodor Bad, din anul III., Ioan Moldovan, din anul II., și Ioan Popp, din anul I.

Congres agrar, se va ține în Octombrie pe la începutul lunii în București. E convocat de domnii Sava Șomanescu și Colibășeanu, mari proprietari în România.

Alt omor. Din Constantinopol se telegrafează, că în satul Bărăcani din Macedonia, o bandă grecească a pătruns în casa unui Român macedonean cu stare bună și l-a ucis, împreună cu întreaga familie, compusă din alți cinci membri.

„Revista Bistriței” încă are proces de presă. Pe 16 Octombrie n. e chemat redactorul responsabil în fața senatului de acuză dela tribunalul din Bistrița, pentru a asista la pertractarea excepțiilor. E improcesuată notița „Mișcări mari în țară”, publicată în preajma alegerilor pentru dietă.

Calătorie eftină. Românul Dumitru Buzilă a făcut călătoria dela Constantinopol, până la Viena agățat sub un vagon al trenului Orient-expres. Surprins în momentul când trenul intră în stațiunea la Viena, Buzilă a fost arestat. El zicea, că e de loc din orașul Huși, și că aflându-se acum în urmă la Constantinopol, unde n'a găsit de lucru, s'a hotărât să vie la Viena spre a-și încerca norocul aici. Ne având bani cu ce să-și plătească bilețul, s'a ascuns sub tren. Buzilă pare deja obișnuit cu acest fel de călătorie, căci a mai parcurs tot așa drumul dela Viena la Paris, și dela Berlin la București.

La fondul „Masa învățăcelilor merseriși”, întemeiat de „Reuniunea socalilor români din Sibiu” au dăruit: Gheorghe Roșian, învățăcel pantof. 1 cor. Alexandru Bozo, inv. pantof. 1 cor., Vasile Păcurariu, inv. pantof. 1 cor., Petru Băncilă, inv. pantof. 1 cor., Teodor Colf, inv. cizmar 1 cor., Valeriu Pop, inv. croitor 50 fileri, Petru Suciu, inv. lăcătuș 1 Ilie German, inv. măsar 1 cor., Marcu Constantin, inv. lăcătuș 1 cor., Pavel Solomon, inv. măsar (Elisabetopole) 50 fil., Vic. Tordășianu, asesor con. 20 fileri.

Examenul final, se va ține la 27 Octombrie 1906, 8 ore a. m. în școala agronomică comitatensă (Nagyszeben, târgul de vite Nr. 10) despre aptitudinea învățăcelilor în lucrările economice, după programul următor: a) *Lucrări de mână:* 1. Taierea de paie și napi, precum și prepararea de nutrețe mestecate. 2. Mulgerea vacilor. 3. Înhamarea și prinderea la car a calilor ai boilor. 4. Satorirea vârstei la vite, lăptoșiei ș. a., constatarea dacă vita poartă. — Tratamentul vitei umflate (de trifoiu) și al ranelor. 5. Cosatul. 6. Scoaterea și curățirea napilor de zăhar și de nutreț. 7. Săparea și grămădirea cu plugul de săpat „Planet junior”. 8. Sămănatul cu mâna și cu mașina de sămănat. 9. Scoaterea, plantarea, legarea și îngrădirea pomilor. 10. Demonstrarea diferitelor sisteme de oltoire la pomi. b) *Lucrări cu vite:* 1. Aratul cu plugul universal Sack, și anume: a) cu plugul singur; b) cu tăietorul dinainte; c) cu plugul pre două brezde; d) cu plugul pentru afunzime; e) cu unelte de curățit; f) cu unelte de grămădit; g) cu exstirpatorul; h) cu făcătorul de gropi; i) cu mașina de scos cartofi. 2. Aratul cu plugul de schimb. 3. Lucrări cu carul cu „Planet junior” și anume: a) săpatul (curățitul) în diferite lățimi, afunzimi și moduri; b) grămaditul înăuntru și în afară; c) brezdarea cu marcherul; d) acoperirea brezdelor de sămințe și netezitul cu tăvălugul. 4. Grăpatul. 5. Sămănatul cu mașina de sămănat.

Al 95-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Iosefina Binder, născ. Engleiter. Acesta este cazul al 95-lea de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la morburi de plumăni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: *impachetare originală „Roche”.*

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveția).

„Roche”

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacia a cor. sticla.

Cărți și reviste.

Contribuiri pentru o istorie socială cetățenească, religioasă, bisericască și culturală literară a Românilor, dela originea lor încoace, până în Iulie 1504, de Dr. I. G. Sbiera, profesor universitar în Cernăuț și membru al Academiei Române din București. Volumul I. Cernăuț 1906.

O carte de 815 pagini, octav mare, în care e depusă munca unei vieți întregi. Cu sirguința unei albine a adunat autorul datele și părțile tuturor autorilor de valoare asupra originii, limbei, dezvoltării poporului românesc, și le-a depus în cartea aceasta, care e numai o parte din opul cu care autorul intenționează să îmbogățească literatura istorică română.

E scrisă într-o limbă cam particulară a autorului, însă totuși înțelegă de toți. În ea se vorbește despre originea omului și rasele lui, despre zămislirea neamului românesc, graiul și literatura românească, apoi despre viața Românilor în aceste cinci perioade: dela 107—272 d. C. dela 272—476, dela 476—861, dela 861—1186 și dela 1186 până la 1504. Se ocupă autorul pe larg cu întâmplările religioase și bisericesti din fiecare perioadă prin care au trecut Românii, și le stabilește gradul de cultură și literatură.

Pe scurt, e un magazin bogat de știință istorică, vrednic de a fi cetit și studiat. Prețul nu e indicat.

Din „Predicii și învățăturii”, la toate Duminecele și sărbătorile anului, culese de **Petru Maior**, de Dicio Săn-Mărtin, și editate acum întâia dată cu litere latine de **Dr. Elie Dăianu**, paroh și protopop în Cluj, a apărut și partea V, cuprinzând predicile dela Dumineca a XXIV-a săptămână după Rusalii, până la Dumineca Vameșului și a Fărieșului. Prețul 1 coroană. Cu broșura aceasta s'a încheiat volumul I al predicilor lui Petru Maior. Volumul e de 564 pagini, și costă broșat 5 cor., legat frumos 6 cor.

Din public.†)

Mulțămită publică.

În parohia noastră Trestia, protopresbiteratul Zarandului, în 5 August a. c., un vânt aspru cu ploae și gheață a rupt crucea din vârful turnului bisericii și a aruncat-o jos. Ingrijat că va stă biserica mult timp fără cruce în vârful turnului, m'am adresat către popor în biserică în 13 August a. c., prin o predică acomodată împrejurărilor, arătând zelul și meritele strămoșilor noștri, cari au zidit această frumoasă biserică, și au lăsat-o nouă moștenire și cum aceia sunt pomeniți, la toate slujbele Dumnezești, precum și alții cari au făcut și fac bine cu biserica, sunt pomeniți și vor fi până va exista biserica. Aceasta a pus în inima unor poporeni gând bun, ca să urmeze și ei strămoșilor noștri și astfel cantorul Moise Anghel cu soția sa Evuța au donat 100 coroane spre a se înființa fond bisericii noastre (fiindcă nu are nici un venit afară de disc), care sumă epitropia a și depus-o la institutul de credit „Zarandeană” în Băița, pe lângă libel de depunere cu 6%. Iar poporeni Barba Petru senior, Barb Petru iunior, Toma Tovie și Lazar Nicolae cu soțiile dâșilor, deși au mai donat bisericii noastre în acest an mai multe odoară totuși și acum au solvit 80 coroane măestrului Ostar Petru din Băița de a făcut crucea și a așezat-o la loc în vârful turnului bisericii, care aducând-o la biserică în 27 August a. c., după finea S. liturghii s'a sfințit, și cu ajutorul lui Dumnezeu s'a pus la locul ei în vârful turnului bisericii de măestrul care a făcut-o. Donatorii de bucurie, că l-au ajutat Dumnezeu de s'a așezat în pace crucea la locul ei, au dat „aldămaș” publicului prezent, care mulțămind lui Dumnezeu au ridicat și „toaste” pentru Maestatea Sa Regele, pentru Metropolit, protopresbiter, paroh și donatori și pentru toți ajutătorii bisericii, dând și pușcături cu treasurile, la fiecare toast.

Aceste fapte frumoase și bine alese nu pot fi trecute cu vederea, căci cei din-tăiu au pus început „fondului” bisericii noastre pentru sporirea venitelor sale. Iar cei de al doilea au pus crucea în vârful turnului bisericii spre mărirea lui Dumnezeu și cinstea parohiei noastre.

Pentru aceste fapte mărețe, mulțămesc sus numiților donatori și pe această cale și rog și voi rugă pe atotputernicul Dumnezeu să-i binecuvinte cu viață lungă și fericită. Și pe toți care-i vor urma.

Trestia, în 2 Septembrie 1906.

în numele com. par.
Petru Perian
paroh și prez.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 504—1906

[244] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de cl. III, din Chendremal, protopresbiteratul Ungurașului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare oficiului protopresbiterat în termenul indicat.

Concurenții au a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântă resp. a celebra și a cuvânta.

Fizeș-Sânpetru, 10/13 Septembrie 1906.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Ungurașului, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 708—1906

[243] 2—3

Concurs

Pentru întregirea celor două (2) posturi învățătoresci devenite vacante în parohia gr. or. Intorsura Buzăului, în protopresbiteratul Treiscaunelor se excrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Câte 600 cor. salar anual, plătit unuia decursiv din fundațiunile bisericească-scolare, iar celuilalt din repartițiunile dela popor.

2. Cuartir și lemne de foc.

3. Cuincuenalul se va plăti numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în această parohie.

Comitetul parohial își rezervă dreptul, ca după alegere să denumească pe oricare să conducă registrele școlare și agendele scripturistice, precum și care să propună la școala de repetiție, și care să meargă de 2-ori pe săptămână în cătunul Ciurernic.

Aleși sunt latori ca în fiecare Duminecă și sărbătoare să conducă unul strana a doua la utrenie cu cântărețul și cântările la sf. liturgie cu copiii de școală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se vor așterne oficiului protopresbiterat gr. or. al Treiscaunelor în Brețcu (Bereczk) cotelul Hármszék în termenul deschis.

Brețcu în 9 Septembrie 1906.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 324—1906 protop.

240 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia Agârbicuin, protopresbiteratul Mediașului, pe baza rezoluțiunii Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 14 August 1906, Nr. 7483 Bis., prin aceasta se excrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și înainta cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiterat în termenul sus indicat, prezentându-se în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cântă respective a celebra și cuvânta.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribui la fondul protopresbiterat pentru cassa tractuală cu suma de 40 coroane anual, în decurs de 10 ani consecutiv.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Mediaș, 3 Septembrie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 406—1906

[241] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. a III-a Certejul de jos cu filia Coaja, tractul Ilia, pe baza ordinului venerabilului Conzistor Arhidiecezan din 14 Iulie a. c. Nr. 6645 Bis., prin aceasta se publică concurs nou cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul indicat și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cântă, resp. a celebra și cuvânta.

Ilia, la 6 Septembrie 1906.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Iliei
George Oprea
protopresbiter.

Nr. 470—1906 of. com.

[245] 1—1

Publicațiune.

În 7 Octomvrie 1806 st. n. la 10 ore a. m., în cancelaria comunală din Poplaca, se dă în întreprindere, pe calea licitațiunii publice, edificarea unui ghețariu și a unei cușlării. Prețul strigării pentru ghețariu este 2357 cor. 20 fil., iar pentru cușlărie 645 cor. 18 fil. după care sumă e a se depune 10% ca vadiu.

Condițiunile de licitare, planul și preliminarul de spese se pot vedea la cancelaria comunală în orele oficioase.

Poplaca, în 20 Septembrie 1906.

Oprea Tânase
primar.

George Comșa
notar.

Nr. 5109—1906 pret.

[242] 2—3

Vindere de lemne de brad.

Comunele Săliște, Galiș și Tilișca au primit cu ordinul m. Nr. 32883. I—A—2. îndreptățirea de a vinde, în brădetul dela Piatra-Albă lemnele de brad pe un teritor de 1057.3 jug. cat. prin tăiere, — iar pe un teritor de 714.7 jug. cat. prin rărire.

Negustori de lemne, cari se interesează de vânzarea de păduri pot lua acele părți în privire în lunile Octomvrie și Novembrie a. c. până ce ține timpul favorabil.

Pentru deslușiri și îndrumări se poate adresa la primăriile comunelor interesate, respective la curatoratul de cerc r. ung. silvanal în Săliște.

Săliște, în 25 Septembrie 1906.

Primpretorul cercului:

Dragits.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procura

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil. porto.

Nu numai cetit

dar și probat trebuie
săpunul din lapte de crin
— **Steckenperferd** —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrii, cum și o culoare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la farmacia „la urs” (piața mică), farmacia E. Rummler, str. turnului, C. Müller, piața mare, drogeria Carl Morscher, str. cisdădiei, I. B. Misselbacher sen., piața mare, G. Meltzer str. cisdădiei și gusteriții, piațamica prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisdădiei), 82 26—52 Carol Arz (str. cisdădiei), cum și în Sibiiu la farmacistul W. Lingner, I. B. Misselbacher.

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procura **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adică cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos **8.60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în

Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).

Petițiile să fie scrise cu mâna proprie.

Preț redus!

Țara noastră, descrierea porților Ardealului spre mează și Valea Murășului, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de 1 cor. (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben).

Librăria Tipografiei arhidiecezane,
Sibiiu — Nagyszeben.

Aviz!

Domnilor învățători și directori de școale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. și românești, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică, precum:

	K f.
HARTA Ungariei politică 178×127 cm.	12-65
„ „ fizică 178×127 cm.	12-65
„ Austro Ungariei politică 46×115 cm.	12-65
„ „ fizică 46×115 cm.	12-65
„ Europa politică 170×138 cm.	13-20
„ „ fizică 170×138 cm.	13-20
„ Aziei politică 176×180 cm.	19-80
„ Africei „ 132×134 cm.	14-30
„ America de Nord politică 140×108 cm.	15-40
„ „ Sud „ 128×100 cm.	15-40
„ Australia politică 172×138 cm.	19-80
„ Semigloburilor, cele 5 părți ale pământ. 220×140 cm.	18-70
HARTELE comitatelor Brașov, Cluj, Făgăraș, Hunedoara a	—30
„ Sibiiu, Turda a	—20
GLOBURI terestre simple a 6-60, 10-60 și	20-—
„ „ cu meridian a 10-60, 16-80, 25-20 și	42-—
TABELE de părete pentru cetit, românești	4-80
„ „ „ „ ungurești	4-80
„ „ Istoria naturală (16 bucăți colorate)	14-40
„ „ măsuri metrice	1-60

Asemenea oferim tot felul de recuzite pentru școală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.